

ARRESTA

ARESTA 50
MARÇ-ABRIL 2001

2

TEMA DE PORTADA

EL PLA HIDROLÒGIC NACIONAL:
UNA HIPOTECA PER AL NOSTRE FUTUR
*Xavier Massot, vocal de natura i medi ambient
del Centre Excursionista de Lleida*

5

EL PLA HIDROLÒGIC A DEBAT?
Jonàs Oliva Palau

6

SEAM

RECULL DE LES ACTIVITATS REALITZADES PER
MEMBRES DE LA SEAM DURANT L'ANY 2000
Guillem Ullastre

8

ALPINISME

LA CRESTA DELS BACHIMALA: CRÒNICA DE TRES
TRESMILERS FANÀTICS
Anna, David i Miquel Àngel

10

VIDA AL CENTRE

APUNTS I COMUNICACIÓ

11

ARTICLE

PADRINATGE DE CAMINS DE MUNTANYA
Rosendo Oliva Alvaro

12

ENTREVISTA

ENTREVISTA A MANEL SOLÍS
Equip Aresta

14

VIATGE

CAMERUN, DIARI ESGARRAPAT
Lluís Pérez Freixenet

16

AMB BTT PEL MASSÍS DEL PORT
Kildo Carreté

EQUIP DE REDACCIÓ: Mercè Ciutat, Josep Lluís Gàzquez, Mercè Gàzquez, Dolors Llordés, Carmina Pardo, Carles Sàez, Núria Solé i Juli Vallory. DISSENY GRÀFIC: Josep Herrándiz. EDITA: Centre Excursionista de Lleida. REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C/ Comerç, 25. 25007 Lleida. Tel.: 973242329. Fax: 973234497. E-mail: cel@lleida.net. INTERNET: <http://www.lleida.net/clients/cel>. IMPRIMEIX: Arts Gràfiques Bobalà, SL. DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958. Tirada 1.200 exemplars. Publicació no lucrativa. El CEL no es responsabilitza de les opinions dels autors. Es permet la reproducció però amb l'esment de l'autor i l'origen. Subscripció de 6 números 2.200 ptes. Preu del número 400 ptes. Imprès en paper de cel·lulosa blanquejada sense clor. FOTO DE FONTS: barranc del bosc - Arxiu Josep Lluís Gàzquez. FOTO REQUADRE: sobre el campament, 2 - Arxiu Manel Solís. COL·LABOREN:

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ÉS BEN CERT QUE l'activitat i el desenvolupament de l'home i la societat ha de tenir conseqüències en el medi natural, que és i ha estat el suport físic obligat. Així ja des de temps remots el més senzill exercici de l'agricultura i la ramaderia ha estat transformador, en una o altra mesura. La història de la civilització ha comportat un canvi i una domesticació profunda del marc geogràfic, que amb tota seguretat ha esdevingut irrecognoscible. Les deforestacions, l'agricultura extensiva, la ramaderia intensiva i altres activitats precedents a la industrialització ja van ser suficients pel canvi radical físic del medi. La industrialització i potser amb més impacte el desenvolupament de les xarxes territorials d'infraestructures i comunicacions, han estat el factor de canvi de la nostra història recent. No obstant això, han estat dues formes qualitativament diferents en el seu mode i resultat.

L'evolució preindustrial del medi natural va ser lenta en el temps i amb un caràcter substitutori d'un tipus (el salvatge) per un altre de diferent (agrícola i ramader). Però aquest últim ha tingut sempre un caràcter íntimament relacionat amb les característiques pròpies del territori en concret (conreus de secà, rec, pastura...). En canvi l'evolució postindustrial (i aquí també podem entendre l'agricultura i ramaderia modernes com un fet industrial) ha comportat, no tant una substitució del tipus de medi, sinó més aviat una degradació de les preexistències. Els residus industrials, les afeccions de les infraestructures, amb les seves intrusions i la creació de nous límits i barreres, les grans concentracions... I, a més, tot això amb un "tempo" d'implantació impressionantment ràpid amb relació a les evolucions precedents.

Davant de les grans planificacions sectorials, com l'actual Pla Hidrològic Nacional, potser és el moment de reflexionar sobre polítiques de real "sostenibilitat" i actuar més... lentament... a la manera de la història precedent. Pensar en reconduir les activitats allí on ja hi ha els recursos, fer secà on hi ha secà, limitar les conurbacions i concentracions industrials, no malgastar energia i matèria en consum absurd i totes aquestes i altres ruqueries que són de sentit comú.

El Pla Hidrològic Nacional: una hipoteca per al nostre futur

Introducció

El recentment aprovat Pla Hidrològic Nacional és objecte d'un intens debat social en el qual el nostre centre no ha volgut deixar de participar. És per això que el passat mes de febrer, diferents entitats de Lleida vàrem constituir la Plataforma de les Terres de Lleida d'oposició al PHN. Aquesta plataforma, a més del Centre Excursionista de Lleida, està constituïda per 15 entitats més que són: Assemblea d'Entitats Ecologistes de Catalunya, Centre Excursionista de Balaguer, CGT, COAGRET-ACUDE, Ecologistes en Acció de Catalunya, GEMA, Grup de Defensa del Medi Natural de la Segarra, La Guineu del Pla, La Bassa Roja, PEN-TADIUS, Maulets-Ponent, Unió de Pagesos, Comissions Obreres, UGT i IPCENA. La heterogeneïtat de les entitats que constitueixen aquesta plataforma indica que el pla hidrològic afecta no només les sensibilitats més ecologistes, sinó també els interessos econòmics i socials més diversos de les nostres terres.

Durant aquest temps, les activitats de la Plataforma de les Terres de Lleida d'oposició al PHN s'han concretat en la realització d'una roda de premsa de presentació, en la qual es va lliurar un manifest, i en l'organització d'unes jornades celebrades el 10 de març de 2001 en el marc de la III Fira Natura. A més d'això, diferents membres del Centre Excursionista de Lleida van anar a les manifestacions de Barcelona (25/02/01) i fins i tot el Josep Balagueró i la Núria Solé van anar a la de Madrid (11/03/01) per expressar el seu rebuig al Pla Hidrològic Nacional.

Aquestes multitudinàries manifestacions (a més d'altres a Saragossa, Amposta i Tortosa) han servit per demostrar al Govern del Partit Popular que a la conca de l'Ebre hi ha un rebuig unànim a aquest pla, encara que, vist el tarannà poc dialogant i tancat del govern de Madrid, no cal pensar que, de moment, aquest pla s'hagi de tirar enrere. De tota manera, ja s'ha aconseguit que el Govern de la Generalitat, molt poruc i condicionat pels interessos electorals de l'àrea metropolitana de Barcelona i, a més a més, lligat de peus i mans al Parlament de Catalunya pels vots del PP, hagi canviat la seva actitud i s'oposi a aquest pla.

Els motius del Pla Hidrològic Nacional

El PHN no neix de manera espontània, sinó que és el resultat d'una llarga i complexa dinàmica social, política i, sobretot,

Riuada, 1982

Arxivi: Carles Saez

econòmica, que s'ha anat gestant al llarg dels anys vuitanta i noranta. Així, durant l'època dels governs socialistes es van elaborar diferents esborranys de planificació hidrològica (cal destacar el "Pacto del Agua" d'Aragó (1992), l'Avantprojecte del Pla Hidrològic Nacional (1993) i l'aprovació a nivell de conca de diferents plans hidrològics); si bé en aquells moments, malgrat el debat polític i social (per cert, molt més participatiu que l'actual), no es va arribar a assolir una proposta de gestió de l'aigua que donés resposta a les demandes dels diferents sectors socials, per la qual cosa l'avantprojecte del pla hidrològic del ministre Borrell no va prosperar.

L'etapa de governs populars va començar amb la creació d'un Ministeri de Medi Ambient que, en teoria, havia de comportar un discurs hidrològic renovador que respectés els valors ambientals de l'aigua. L'any 1998 es va publicar el *Libro Blanco del Agua en España* on es destacava la necessitat de consens social per desenvolupar qualsevulla política hidrològica, tal com mostra el següent paràgraf de l'esmentat llibre blanc (pàg. 2): "La razón fundamental para elaborar este libro es precisamente la constatación palmaria de que en estos momentos, y tras las experiencias del pasado reciente, resulta necesario promover desde la propia Administración hidráulica un esfuerzo sosegado y colectivo de reflexión común, de unificación de vistas, de integración que coadyuve a clarificar la confusión actual y que, sin el carácter de un texto formal o reglado, sino abierto y flexible, con voluntad de rigor, de diálogo y de acercamiento, proporcione elementos de juicio útiles a la colectividad."

Malgrat les expectatives positives generades pel llibre blanc, aviat van arribar les propostes de "diàleg" i "consens" que ofereix l'actual govern. Així, l'any 1999 va venir la reforma de la Llei d'Aigües (1999), amb els vots favorables de CiU i PP, que va introduir el mercat concessional i els bancs d'aigua com a "grans novetats", si bé són unes "novetats" que no comporten més que la consideració de l'aigua com un bé de consum i una mercaderia, en lloc d'un bé públic comú.

D'altra banda, el procés d'aprovació del Plan Hidrológico Nacional (2001) va mancar totalment del diàleg i consens desitjat. En primer lloc, perquè les valoracions fetes pels científics a les consultes del govern es van amagar de la llum pública i no es van tenir en compte en la redacció del pla. En segon lloc, perquè el propi pla és molt extens i de lectura complexa, de manera que, difícilment, se'l pot considerar un document informatiu i, per tant, com una eina de debat. En tercer lloc, perquè l'anunciat debat no s'ha dut a terme, ni tan sols parlamentàriament, sinó que l'aprovació del PHN s'ha fet amb la urgència i els arguments ("por huevos", segons el ministre Arias Cañete) que proporcionen una majoria absoluta parlamentària. Tot aquest procés s'ha fet sense que la resta de forces parlamentàries hagin tingut una postura definida. El Govern de la Generalitat no n'és contrari, encara que vol fer-ne algunes modificacions. El principal partit de l'oposició s'ha manifestat en contra del pla, però ho ha fet de manera descoordinada i, a més, per acabar-ho d'adobar, els "inefables" Bono i Rodríguez Ibarra s'han manifestat a favor del PHN perquè, segons ells, les seves comunitats en surten beneficiades.

En tot aquest desgavell, sort n'hi ha de les plataformes de defensa de l'Ebre i del Govern d'Aragó, que han aconseguit i aconsegueixen mobilitzar centenars de milers de ciutadans. Gràcies a aquestes mobilitzacions s'han ofert propostes de "diàleg" i, sobretot, "compensacions" (és a dir, diners a canvi de l'aigua) que alguns polítics i comunitats de regants s'han apressat a acceptar.

Vista la urgència i l'interès en tirar endavant aquest pla, ens podem preguntar quins són els interessos que mouen tot aquest engranatge.

En primer lloc, està molt clar, els interessos polítics. El PHN és, fonamentalment, un pla de transvasaments d'aigua de l'Ebre cap al litoral mediterrani. Si bé l'Ebre, el principal riu ibèric, travessa moltes comunitats autònomes, aquest transvasament afectaria principalment Aragó i Catalunya, ja que la captació d'aigua es faria passant l'aiguabarreig del Segre i el

Riuada, 1982

Arxiu: Carles Sáez

Cinca amb l'Ebre. Ara és el moment, per tant, de tirar endavant el pla perquè, com va dir Arias Cañete, el PP no governa a l'Aragó. És evident, a més, que en moltes zones de l'Estat espanyol el PHN s'ha presentat com una solució als problemes (ficticis) d'abastament d'aigua i se'ls ha venut la idea d'una solidaritat territorial que només pot passar per un transvasament d'aigua des d'allí on en "sobra" (precisament l'Aragó i zones deprimides de Catalunya) cap allí on en "manca" (litoral mediterrani i àrea metropolitana de Barcelona), que són les zones on, precisament, hi ha els votants.

De tota manera, per a la justificació del PHN s'ha explotat la imatge del sofert regant (un pobre camperol de Múrcia, del País Valencià o de l'Aragó) que treballa de sol a sol i que necessita, per viure millor, l'aigua de l'Ebre que es malbarata llençant-se al mar. Aquesta imatge tòpica, més pròpia del segle XIX que del XXI, no pot estar més allunyada de la realitat ja que, de fet, els receptors de l'aigua no són aquests pobres camperols (ja no en queden), sinó les àrees urbanes del litoral mediterrani, els camps de golf, les urbanitzacions de la costa, els parcs temàtics i els polígons industrials. Els camps que s'han de regar amb aquesta aigua són, actualment, finques de secà que s'estan aplanant i preparant per rebre l'aigua de l'Ebre. Aquestes costoses inversions es fan amb capitals de grans empreses i la mà d'obra d'aquests "camps de treball" no està formada per soferts camperols sinó per immigrants magribins i de països de l'Est en situació d'il·legalitat que hi hauran de treballar en condicions gairebé d'esclavatge (vegeu, si no, el que passa a El Egido).

En segon lloc (o potser en primer lloc, véus a saber) interessos econòmics. El PHN, més que un pla hidrològic, és un pla d'infraestructures que comporta la realització d'un gran transvasament de l'Ebre cap al litoral mediterrani i més de 200 embassaments. Tot això ha de generar una despesa valorada, en prin-

cipi, en més de $3 \cdot 10^{12}$ ptes. que aniran des de les butxaques dels contribuents a les butxaques de les grans empreses constructores i especuladores.

Alternatives al Pla Hidrològic Nacional

El PHN parteix de la consideració de l'aigua com una mercaderia i descontextualitza els rius del seu entorn històric, social i ambiental. El PHN manté vius conceptes ja superats de zones excedentàries i deficitàries d'aigua, així com el concepte de desenvolupament sostingut, en lloc del sostenible. Tot això permet justificar la realització de grans inversions en infraestructures sense que hi hagi una anàlisi de les conseqüències ambientals i socials que puguin comportar. Les alternatives al PHN s'han de plantejar, per tant, a partir d'una nova cultura de l'aigua que consideri els recursos hídrics amb relació al seu entorn i que justifiqui els usos de l'aigua d'acord amb uns models de desenvolupament més equilibrats territorialment i ambiental.

La Directriu 2000/60/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2000, estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de política d'aigües que incideix en la qualitat de les aigües, la recuperació de les despeses ambientals (és a dir, la diferenciació dels drets inherents a l'ús de l'aigua com a bé comú dels usos com a mercaderia i com a factor de producció lligat a determinades activitats econòmiques), els tràmits d'informació i consultes públiques, la necessitat de disposar de dades fiables dels cabals aprofitats pels particulars i l'Administració i, finalment, la necessitat de garantir pels estats membres una política de preus de l'aigua que incentivi la utilització eficient dels recursos hídrics. Cap d'aquests principis s'ha tingut en compte en la redacció del pla.

El PHN no ha tingut en compte, per exemple, la funció ecològica dels rius, necessaris per al manteniment de la biodiversitat. El PHN tampoc no ha tingut en compte alternatives d'ús sostenible com és el desenvolupament turístic de moltes zones del Pirineu, basades en l'explotació turística dels rius i el seu entorn. El PHN no ha tingut en compte el principi funcional d'unitat de conca, emfasitzat per l'esmentada directiva, que estén l'àmbit de la conca fins a les aigües litorals afectades per les aportacions dels rius, que inclou la pesca, l'aqüicultura marina i la salubritat de les platges; és per tot això que el transvasament de l'Ebre pot afectar irreversiblement el Delta de l'Ebre i tot el litoral des de l'Ametlla fins a Vinaròs. El PHN no ha tingut en compte la qualitat de les aigües, que passa necessàriament pel manteniment d'uns cabals mínims als rius i

Arxiu: Josep Lluís Gázquez

Barranc del bosc.

la conservació de la vegetació de ribera i dels sistemes naturals fluvials. El PHN no ha tingut en compte, per a les seves previsions de transvasaments, un estudi que proporcioni dades verídiques de cabals dels rius i de cabals aprofitats. El PHN no ha tingut en compte que, per manca d'aquestes dades, hi ha un camí molt gran a recórrer en l'ús eficient de l'aigua, estalvi i redistribució dels usos i per això no estableix ni mesures ni incentius per a l'ús eficient dels recursos hídrics.

Si el PHN no ha tingut en compte res d'això, és perquè, de fet, als polítics i als grups econòmics organitzats que viuen de les obres públiques no els ha interessat plantejar alternatives. Aquests grups econòmics són agents poderosos que, fins i tot, s'arriben a instal·lar a la pròpia Administració; mentre que les alternatives al PHN són actuacions més modestes que no permeten el munt de negocis que es generen al voltant de les grans obres hidràuliques.

El plantejament d'una alternativa al PHN ha de passar, necessàriament, per un canvi de cultura de l'aigua, canvi que implica superar el concepte d'oferta de recurs, per donar pas als conceptes d'ús eficient, de gestió de la demanda, de protecció de la qualitat de l'aigua i de conservació dels rius com a sistemes vius. És necessari un canvi de normativa que no faci possible la compravenda i el mercadeig de l'aigua, un bé públic, tal com ho permet l'actual llei d'aigües. També és necessària una nova moral política de l'aigua (i ambiental en general) que permeti una participació més efectiva de la societat en la presa de decisions i que integri el coneixement dels científics i dels tècnics en aquestes decisions. És immoral que, en una qüestió que pot afectar la vida de milions de persones com el pla hidrològic, no s'hagin tingut en compte els estudis científics i tècnics que desaconsellen el transvasament de l'Ebre i que pro-

posen alternatives com la correcta gestió de l'aigua basada en la intervenció de l'oferta i no en l'incentiu de la demanda. És immoral que es menyspreï els centenars de milers de persones que s'han manifestat en contra del PHN dient que ho han fet a canvi d'un viatge amb autocar i un entrepà. És immoral que uns polítics de tan poc nivell ens governin i que, des de la

comoditat que els dona una majoria absoluta parlamentària, no escoltin les demandes, lícites, dels ciutadans.

Ara bé, si tot això passa és, potser, perquè tenim el país i els polítics que ens mereixem.

Xavier Massot, vocal de natura i medi ambient del Centre Excursionista de Lleida

El Pla Hidrològic, a debat?

Fa uns quants dimarts, la vigília d'un dels exàmens més avorrits que he hagut d'estudiar en la vida, vaig canviar de canal tot buscant a la TV alguna cosa per no haver d'encarar-me a la crua realitat. I ho vaig trobar, al canal 33. Emetien el programa de debat de temes d'actualitat "Àgora". Jo, que davant d'un tema com ara el Pla Hidrològic Nacional en tenia la meua opinió, va ésser després d'aquest programa quan em vaig adonar, encara que semblava redundant, que hom té la seva opinió, també. I això és així. En aquest debat televisiu hi estaven reunits el conseller de Medi Ambient, l'alcalde d'una localitat de la Ribera de l'Ebre, el portaveu de la plataforma per a la defensa de l'Ebre i dos professors universitaris, un de la UAB i l'altre de la Universitat de Saragossa, i per descomptat jo, que des de casa meua també hi participava, escoltant però.

La meua posició, en part privilegiada, em va obligar a realitzar una acció molt constructiva que cap dels ponents podia fer: escoltar i observar quasi objectivament un debat, una mica pervertit segons la meua opinió, ja que cap dels components del cercle va canviar d'opinió en el transcurs del programa. Van ésser escasses les vegades en què algun dels participants donés la raó, o si més no s'esforcés un mínim a escoltar i intentar entendre les opinions dels presents. Eren freqüents, doncs, situacions en les quals es repetien les declaracions, i també es perdien les preguntes o qüestions deixades a l'aire per algun dels ponents, i en les quals senzillament cadascun dels membres de la taula pensava, mentre un altre parlava, quina seria la seva pròxima declaració. Aquest fet és el que em va xocar més, com podia ser que tot i estar els uns davant dels altres, no s'escoltessin, com podia ser que ni tan sols el sentiment d'intentar-ho no sorgís en algun moment, perquè jo des de casa veia que, encara que deien coses diferents, no eren del

tot incompatibles, i que fins i tot la mítica solució intermèdia era possible. Ells, però, no crec que se n'adonessin, estaven massa preocupats per recalcar els punts divergents de les seves opinions sense adonar-se del grandíssim marge comú que aquestes compartien.

De la mateixa manera que va començar, va acabar. Els diferents personatges que anaven a TV a debatre un tema, a posar, doncs, sobre la taula les seves qüestions i escoltar l'opinió dels altres, i fins i tot intentar arribar a un consens amb els altres, van sortir tots encara més convençuts en la seva idea inicial, que com era d'esperar no era en absolut la d'arribar a una solució per aquest tema, sinó senzillament de dir-hi la seva. I és que a dir la nostra, hi podríem anar tots a la TV, però posicionar-se inicialment del blanc al negre en un dels múltiples matisos del gris, és, penso, correcte i enriquidor. Però no ens podem quedar aquí, tard o d'hora el pla s'acabarà realitzant d'una sola de les tonalitats, que deixarà descontent, és obvi, tota la resta de l'espectre. Crec, doncs, que el problema del Pla Hidrològic Nacional falla en el més bàsic, en les ganes d'arribar a fer-lo bé, en la presa de decisions, en reconèixer la raó dels altres, en posar en comú postures més flexibles que permetin d'arribar a un consens, i en la manca d'interès a reduir tot el ventall de posicions a una de sola que satisfaci tothom. Aquesta, però, no és, en absolut, la tendència a l'hora d'encarar un problema, avui en dia, en tots els àmbits, com en el debat televisiu, l'hora i mitja que va durar el programa, la legislatura del partit governant, així com la (presumpta) imminent manca d'aigua a mitja Espanya, no ens permeten solucionar el problema amb calma, a poc a poc, i fent, com deiem quan encara s'escribia a mà, bona lletra.

Jonàs Oliva Palau

Recull de les activitats realitzades per membres de la SEAM durant l'any 2000

Les més destacades

ALPS: Aquest estiu (juny i juliol), la cordada formada per Jordi Marmolejo (SEAM) i Oriol Baró va realitzar al massís dels Ecrins (França) tres interessants repeticions:

- AILEFROIDE CENTRAL (3.908 m) per la cara nord (800 m, MD). Via mixta amb molt ambient.
- GRAND PIC DE LA MEIJE (3.983 m) per la via de la Z a la cara nord (800 m, MD). Via molt maca i també de tipus mixt.
- BARRE DELS ECRINS (4.101 m) pel pilar sud (1.100 m, MD). Itinerari sobre roca, llarg i no sempre fàcil de trobar.

ATLES: El mes d'agost, Àlex Estela, Jaume Grau i Manel Solís (SEAM) inicien un viatge llampec a la zona del circ de Taghia a l'Atlas Central (Marroc). Després de 7 dies a la paret, aconsegueixen obrir la via BISMILAH (850 m, 7a - A2+), una línia directa que solca la cara nord del Tagoujim N'Tsouiannt (2.977 m).

Les altres

Repeticions

- Cascada DELICADOS (250 m, IV/5+) de Fournel als Alps, el 10/2/2000 per O. Baró i J. Marmolejo (SEAM).
- Via RULETA RUSA (140 m, V+-A2) de la Pala Alta al Mont-roig (Lleida) al 5/4/2000 per J. Clua (SEAM) i O. Caminal (SEAM).
- Via PICAZO-CULLELL (235 m, V+) de la paret del Coscoll al Doll (Lleida), el 24/4/2000, per G. Cano (SEAM) i G. Ullastre (SEAM).

- Via SANG DE CRACK (250 m, 6b-Aoe) de la paret del Pessó a Collegats (Lleida), el 2/5/2000, per L. Alfonso i J. Marmolejo (SEAM). Via molt guapa i recomanable, repetida sense clavar.
- Via JORDI JUTGLAR (210 m, 6a) del Peladet a Terradets (Lleida), el 18/6/2000 per G. Ullastre (SEAM) i G. Reullí (SEAM). Un tercer llarg amb una mavaresa impressionant.
- Via DELIRIUM TREMENS (120 m, V-A3) del Pilar del Segre a Vilanova de Meià (Lleida), el 6/2000 per J. Clua (SEAM) i G. Cano (SEAM).
- Via ESTRICNINA (200 m, 6a) de la serra de Sis (Osca), el 25/6/2000 per J. A. López i J. Marmolejo (SEAM) (SEAM). Via interior en una muntanya tranquil·la i solitària.
- Via CERDÀ-POKORSKI (300 m, 6a-Ao) de la Roca de l'Ordiguer al Cadí (Lleida), el 1/7/2000 per G. Ullastre (SEAM) i F. Ullastre (SEAM). Directa i vertical.
- Via NORMAL (70 m, MD/AI) de la Cuca de Bellosta a la serra de Guara (Osca), el 25/7/2000 per A. Cortés (SEAM) i O. Oliver (SEAM). Petita agulla, però molt curiosa.
- Via DE LA MÈNSULA (60 m, V/A2) del Bolet a Camarasa (Lleida), el 5/8/2000 per O. Caminal (SEAM) i V. Francia.
- Esperó Nord Integral de 2.812 m (600 m, MA+) del Petit Pic d'Ossau al Pirineu francès, el 7/8/2000 per G. Ullastre (SEAM) i J. Marmolejo (SEAM).
- Via ANGLADA-CERDÀ (320 m, V) de la Roca de l'Ordiguer al Cadí (Lleida), el 17/9/2000 per J. Gàzquez (SEAM) i J. M. Charles (SEAM).

Banc Sabadell

- Via DIRECTA (90 m, V+-Aoe(6b+)) del Puro a Camarasa (Lleida), el 29/9/2000 per D. Bedoia i O. Caminal (SEAM).
- Via PORTE DES CIEUX (300 m, 6a-Ao(6b)) del Teghie Lisce a Còrsega (França) el 3/10/2000 per G. Ullastre (SEAM) i F. Ullastre (SEAM). Plaques i fissures d'encastament sobre granit molt bo.
- Via SUPER SIRENE (100 m, 6a/b) a les Calanques de Marsella (França) el 7/10/2000 per F.Ullastre (SEAM) i G. Ullastre (SEAM).
- Via LA NOGUERA TROPICAL (95 m, V+-A2) de la Pala Alta al Mont-roig (Lleida), el 25/11/2000 per J. Clua (SEAM) i G. Ullastre (SEAM).
- Via LA FESTA DEL SALLA (160 m, 6a-A2+) de la Pala Alta al Mont-roig (Lleida), el 31/12/2000, l'1 i 2/1/2001 per J. Marmolejo (SEAM) i G. Ullastre (SEAM). Primera repetició de la via. Roca delicada en general.

Vies noves

- Corredor CANAL PLUS (300 m, 80°) a la Vall de Boí (Lleida). Primera ascensió el 30/1/2000 per O. Rovira i J. Marmolejo (SEAM).
- Via DIRECTA MOÇAMBIQUENYA (30 m, 6a) de l'Agulla del Pont Penjant a Camarasa (Lleida). Primera ascensió l'11/3/2000 per J. Clua (SEAM) i G. Reullí (SEAM).
- Via TASCONAIRES (155 m, V/V+) de la paret de Portaclusa a Corçà (Lleida). Primera ascensió el 14/4/2000 per J. Marmolejo (SEAM), J. Tolosa (SEAM) i G. Ullastre (SEAM).
- Via ERIKA (80 m, 6a) de la Paret del Dispensari a Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 14/5/2000 per G. Ullastre (SEAM) i G. Reullí (SEAM).

- Via LES ESCLETXES DE L'OGRE (110 m, V+) de la Paret del Dispensari a Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 3/7/2000 per G. Ullastre (SEAM) i J. Clua (SEAM). Uns dies més tard, J. Marmolejo (SEAM) i G. Ullastre (SEAM) obren una sortida directa (15 m, V+).
- Via LEARNING TO FLY (30 m, 6a-A1) del Puro a Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 16/7/2000 per O. Rovira i J. Marmolejo (SEAM). Via guapa i molt vertical. Posteriorment J. Marmolejo la força en lliure i queda de 6b/c.
- Via MARCA L'HAM I SALTA AL GANXO (90 m, 6a-A2+) de la Paret del Dispensari a Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 8/2000 per O. Rovira i J. Marmolejo (SEAM). Via d'escalada artificial sense cap espit intermedi.
- Via DEL CHARLI (70 m, 6a-A2) del Sector Solarium a Camarasa (Lleida). Primera ascensió el 18/11/2000 per O. Caminal (SEAM) i J. Luque. Via oberta en record del Carles Joval.

Reequipaments

- Via JORDI ANDREU (180 m, 6a) de la Paret de l'Ós a Sant Llorenç de Montgai (Lleida), el 6/2000 per J. Marmolejo (SEAM), JA. López i G. Ullastre (SEAM). Es renova l'equipament antic amb parabolts de 10 mm. Les reunions queden equipades per rapelar, i per properes repeticions, un simple joc de tascons i alguna бага serà suficient.

Nota: activitats extretes del llibre d'ascensions de la SEAM que es troba a disposició dels seus membres a la biblioteca del Centre.

Guillem Ullastre

Amics de l'Aventura

La cresta dels Bachimala: crònica de tres tresmilers fanàtics

L'ascensió a la cresta de Bachimala resulta atractiva tant per a aquells que pateixen "tresmilitis" (per la possibilitat d'encadenar nou tres mils en un sol dia) com pels amants de la fotografia o de la geografia muntanyenca. Però més que per cap altra cosa, la nostra va caracteritzar-se per l'alta proporció d'aventures acumulades.

Mentre el David i el Miquel Àngel celebraven l'arribada dels Culfredes en bona companyia, l'Anna, que s'afegia a l'expedició un dia més tard, vivia les primeres peripècies automobilístiques en solitari. Plan, el poble dels solters, va ser testimoni d'una trobada que semblava impossible, i el trio, recent creat, passava aquell petit tros de nit sota el cel estrellat de Tabernés.

A les 5,30 del matí, tres fantasmes es despertaven al ritme del tit electrònic. L'Anna, restaurant peus amb esparadrap; el David, amb una taula improvisada de gimnàstica per a alpinistes, i el Miquel Àngel, repassant tots els detalls a la seva Bíblia particular "Que cabró, aquest Capdevila!", tot comprovant temps i distàncies.

El primer tros, de bosc i camí entollat, va ser, en realitat, un munt d'ombres foradades per l'espasa lluminosa dels frontals. Potser per això vam donar més voltes del compte abans de trobar el bon camí. Va ser l'única "encigalation" del dia. La ruta s'enfilava just després d'un petit pont, per la dreta del barranc, a través d'una vall de pedres disperses sobre l'estora verda. Ens anàvem despertant amb els Culfredes a l'esquena, i davant nostre el coll de la Senyal de Biadós. Allà, el trio esdevenia quartet quan un *cowboy* solitari de Rubí s'afegia a la comitiva. L'objectiu: arribar a la cresta. Els 500 m de desnivell restants van portar-nos per una tartera de les d'un *pasito padelante i otr o patrás*. Un cop superada, l'ascensió consistiria, durant quasi quatre hores, en una muntanya russa, amb nou pujades i nou baixades per una cresta més o menys aèria, maliciosa o divertida, segons els trams amb passos de fàcil+ o poc difícil-. Lloses grosses de granit, peces d'esquist o sopeta de pedres s'anaven alternant sota els nostres peus. Sobre el cap, un cel sempre tapat va respectar-nos durant tota la jornada.

La Punta del Sabre, el Gran Bachimala, la Punta Ledormeur i la Punta de l'Ibon, el Petit Bachimala i el Marcos Feliu, constitueixen la primera part de la cresta. El pic de l'Abeillé marca l'inici d'una segona aresta perpendicular, un pèl més complicada, que acaba amb el pic del Puerto de la Pez i el pic de la Pez. Cada cim va esdevenir un nou punt de vista estratègic del paradisiac i ines-

L'Anna, el David i el Miquel Àngel.

gotable entorn, des de la nostra condició de minúscules formiguetes caminadores. El peu dret a França i l'esquerre a l'Aragó. A l'est (vall Eriste i Astós), el massís del Possets, els Claravides, els Eristes i fins i tot, potser allà lluny, les Maladetes. A l'oest, la cresta dels Culfredes, el puerto de la Madera, el Lostou i, sota nostre, els Ibons de Bachimala.

El Jordi, el *cowboy* solitari afegit a l'expedició, exhibia la seva sapiència geogràfica i el Miquel Àngel continuava maleint els ossos del Capdevila cada cop que, mirant el rellotge, comprovava la diferència d'horaris: "Jo crec que els descriu des de sota, sense arribar-hi!"

Vam creuar-nos amb altres comitives que viatjaven en direcció contrària (des del coll de Puerto de la Pez fins al de la Senyal de Biadós). Al pic de l'Ibon va sorprendre'ns un curiós *souvenir*: una etiqueta de vi amb un curiós segell en forma d'isard, o millor dit, de Feliu Izard!

Les bromes, les fotos, les ametlles, les pedres... tot barrejat omplint les 4 hores durant les quals vam caminar suspesos a 3.000 m d'altitud. L'últim tram va obligar-nos a treure dents i ungles en un parell de passos; la corda va quedar-se a la motxilla, tot i que el David, que l'havia carregada durant tota l'estona, volia treure-la de totes totes.

A les 3 de la tarda i des del pic de la Pez, la càmera captava quatre rialles amples i quatre parells de mans dibuixant el número 9

amb els dits. S'anunciava la baixada. Per arribar al coll de la Pez havíem d'abandonar la cresta i perdre altitud per una tartera bastant descomposta. Les ganes de fer el cabra i el cansament acumulat van costar-nos alguna patinada. El maleït coll semblava escapar-se: segurament massa hores sense aigua i massa ganes d'arribar-hi. La roca tornava a envoltar-se d'herba. Quan hi vam ser, però, la vista va compensar totes les penes viscudes: a la dreta, la francesa Valleé de la Pez, a l'esquerra, l'enorme U glacià que ens conduiria de tornada a Tabernés amb el barranc de la Pez per company. Des de la nostra assedegada objectivitat, va semblar-nos que l'aigua que hi baixava era la més bona de totes les aigües que havíem begut mai.

Al pla de Baliner, tres isards i un parell de marmotes van aguantar descaradament la nostra presència i els trets de la càmera amb un aplom extraordinari. Les cames ja anaven soles i tot allò que d'anada havíem xafat en la foscor endormiscada del matí, prenia formes i colors concrets: el camí entollat, el pont creuant el barranc, el bosquet... fins i tot una cabana i un pluviòmetre que ens havien passat desapercebuts. Els Culfredes sempre a la dreta. Abans d'arribar al refugi, el *cowboy* de Rubí s'acomiajava sense gaires melodrames. Anava en direcció Biadós: "Us faré aparèixer a la revista del Centre de Rubí." Poc es pensava que dins dels nostres caps s'estava convertint també en un personatge de l'*Aresta*, la revista del nostre Centre.

Treure'ns les botes i capbussar-nos a la bassa gelada van ser dos bons premis per les 12 hores de caminada. I encara vam pujar al refugi de Biadós a celebrar-ho: "Una cervesa per cada tres mil", mig en broma mig seriosament. Us podeu imaginar com va acabar el dia. Estirats a la gespa vam xerrar i riure amb les Maites de Manresa i amb aquells francesos estrambòtics i sorollosos. Molts excursionis-

tes ja roncaven a les lliteres, i una lluna quasi plena, que sobreeixia per sobre del Possets, se'n reia de nosaltres (ens vigilava).

També per damunt del Possets ens despertava el sol, l'endemà. El mateix sostre blavós, les mateixes quatre parets de granit i esquist, i l'estora verda van servir-nos d'habitació. Tot començava igual, el mateix tit, les mateixes cures de peus, la gimnàstica i la consulta bibliogràfica amb renecs inclosos. Però el nou dia havia de sorprendre'ns molt encara, trencant qualsevol semblança amb el dia anterior. Després d'un esmorzar de comiat amb les Maites, començava la ruta en direcció als Gemelos i Veteranos, uns pics d'ascensió fàcil i agraïda, abans de tornar al pla i a les nostres rutines respectives. I com la majoria d'accidents, el nostre va arribar en el moment més inesperat i en el lloc menys malèvol i perillós. Tot de cop, un peu mal posat... l'Anna per terra... un turmell com una patata... i una excursió que s'acabava abans de començar. Al David i al Miquel Àngel se'ls va fer eterna aquella mitja hora de tornada al refugi; aquella motxilla humana, ara a l'esquena de l'un, ara a l'esquena de l'altre, intentava no queixar-se i s'anava acomiadant de la muntanya, almenys per una temporada.

La tornada s'havia avançat i s'havia tenyit del color de la mala sort. Deixàvem a la vall de Chistau moltes petjades, sorpreses i emocions, fotos a la memòria, històries inacabades i, fins i tot, amics. I malgrat el final amarg, les ganes de tornar-hi ni de lluny s'havien esborrat. Restaven tan sols adormides darrere setmanes plenes d'hores rutinàries, de feina, de projectes, de convalescència... esperant el moment oportú de reviu moments de tal intensitat com ho foren aquells.

Anna, David i Miquel Àngel

mobles

l'ebenista

projectes i dissenys a mida

ctra. vall d'aran, km. 10,7 · 25124 rosselló (lleida) · tel. 973 73 27 79 · fax 973 73 27 16

Apunts i comunicació

- Donacions a la nostra biblioteca (mercès a tots):

Feliu Izard: *Breve historia de una ilusión. Montañeros de Aragón*

Maria Huguet i Jordi Guivernau: *Los parques nacionales de Chile. Una guía para el visitante*

Jordi Gàzquez/Òscar Olivé/Albert Cortés: *Atlas Turístico del Tatra*

- Sigueu benvinguts els que feu que el nostre Centre sigui cada cop més gran:

- Xavier Preixens Vilà
- M. Teresa Botines Bresolí
- Cristina Forcada Aguado
- Imma Vilalta Benet
- Abel Artal Puig
- Arnau Pedescoll Solé
- Marta Llordés Serra
- Marc Buñuel Blanco
- Francesc Castelló Nòria
- M. Esther Sanfeliu Cots
- Ferran Gardeñes Sabartés
- Laia Acero Casas
- Andreu Palacios Megías
- Antonio Martí García
- Josep M. Véganzones Alonso-Cortés
- Marta Puyol Capdevila
- Carla Font Sales
- Montse Bertran Cases
- Ignasi Cirera Escuer
- M. Pilar Morros Batlle
- Manel Riba Pascual
- Blai Sales Chafer
- Dolors Pericon Lllavaneres
- Josep M. Cano Colomina
- Antoni Llovera Morancho
- Toni Ribes Casadevall
- Luis Prados Ramos
- Pilar Rodríguez Alcolea
- Jaume Comes Babot

- El passat 14 de febrer es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de la SEAM, en la qual va tenir lloc la renovació de càrrecs, que va quedar amb la següent composició:

President: Guillem Ullastre

Secretari: Ramon Pach

Encarregat de material: Oriol Caminal

Les reunions ordinàries de la junta es continuaran fent el primer dimecres de cada mes a 2/4 de 9 del vespre i estan obertes a tots els membres de la secció. S'hi tractaran diversos temes d'importància, com ara la Trobada d'Escaladors, sortides col·lectives, cursets, cicle de projeccions, etc.

- Des de la vegueria s'ha comunicat l'interès del Comitè de Senders de la FEEC en saber quines persones de la nostra entitat voldrien participar en la cura i el manteniment dels senders GR i PR de la nostra zona. Els possibles interessats podeu contactar a l'efecte amb en Lluís Taberner, vocal de senderisme del CEL.
- Els propers dies 5 i 6 de maig, la SEAM celebrarà, com cada any, la ja tradicional trobada d'escaladors al Montroig. No hi falteu tots els escaladors i amics.
- Els dies 28 i 29 d'abril el GELL organitza una sortida social amb la finalitat de recuperar un camí de muntanya al Montsant, a la zona de la Coma Closa, a Margalef. S'invita tothom a participar-hi, tant per l'interès de la recuperació del camí com pel paratge, que s'ho mereix. Per concretar els aspectes organitzatius de la sortida hi haurà reunió al Centre el divendres anterior a la sortida.
- El 6 de maig hi ha programada una interessant excursió a la serra i al castell de Milany, en travessa des de Vidrà a Vallfogona de Ripollès (viatge d'aproximació en autocar). Per apuntar-s'hi contacteu amb el vocal de la sortida, en Manel Cortés.
- El dia 27 de maig hi haurà sortida familiar, amb un itinerari pel pla de Corts. Ruta Peramea, dolmen de la Mosquera, Cortscastell i Montcortés. Vocal: Josep Guàrdia. Tothom a la caminada amb tota la família i amics.

Padrinatge de camins de muntanya

Com diu el darrer diccionari beneït pels pares de la llengua, padrinatge es defineix com: 1 Qualitat del padrí o de la padrina 2 El fet de ser padrí o padrina. Una o dues paraules enrere s'hi troba la definició de padrí/-na, de la qual permetreu que en faci una interpretació lliure, per adaptar-la al que en aquest petit article desitjo proposar.

Padrí/-ina, m i f 1 Excur Persona que presenta el camí a la comunitat excursionista i que la fa sabedora del seu nom i de les seves dades bàsiques d'identificació i d'utilitat. Per ser padrí o padrina cal ésser major d'edat, excursionista de mena, amant de la natura o tan sols que s'hi vegi capaç i tenir la voluntat de ser-ho. Entre el padrí/-ina i el seu camí s'estableix un parentiu que ha d'enriquir espiritualment tots dos i la comunitat de caminants, parentiu no excloent ni etern. És un compromís que es regeix pels principis de lliure adhesió i baixa voluntària, malgrat que s'estableix un període mínim inicial de cinc anys i que s'entén renovat per períodes anuals consecutius si no hi ha una voluntat manifesta en contra del padrí/-ina. 2 Persona que contreu l'obligació de mantenir-lo en bon estat d'ús, tot protegint-lo de les inclemències de la natura, incloses les dels humans 3 Persona que proveirà els recursos necessaris per tal de fer viable el punt anterior. 4 Persona que quan un camí, que tot i haver estat presentat públicament, pot no tenir un padrí en actiu i en vol exercir la qualitat de padrinatge. Per facilitar aquesta tasca s'habilitarà un registre general de camins de muntanya (RGCM) que recollirà l'estat actual d'ús i totes les incidències que hagi sofert el camí i la seva situació respecte del padrinatge.

La proposta d'establir un règim de padrinatge de camins se'm va acudir en la darrera diada del camí recuperat, a la vista del treball previ que la va fer possible. Els camins, com tot el que ens envolta, tenen una vida pròpia i poden resplendir o desaparèixer en l'oblit i, amb ells, l'esforç de les persones que els han fet possibles. No es tracta d'aconseguir el miratge de l'eternitat ni per a ells ni per a nosaltres, però sí que qui vulgui trescar per les muntanyes, trobi en els camins la possibilitat de fer-ho i alhora agrair amb fets l'esforç dels que ens varen precedir en aquesta dèria, és a dir ser més eficients en la utilització dels recursos emprats en el disseny i la construcció per tal de ser més respectuosos amb l'entorn. En la proposta que va ser presentada en primer terme al Patronat de Camins de Muntanya del Centre Excursionista de Lleida s'hi van trobar

Camí de Millà.

Arx.: Josep Lluís Gázquez

aspectes positius. Que la tasca de recuperació de camins tingués una continuïtat de tutela per als recuperats de nou, tasca que tant de ressò té entre els excursionistes de la nostra entitat, i que en perllongués en el temps la funcionalitat. La proposta és aplicable a tots els camins que tinguin interès per a les persones que en vulguin ser padrins/-ines, per raons com les següents i d'altres: perquè en tinguin un bon record, perquè siguin força útils per les facilitats d'accés a zones d'interès, per la importància que hagin pogut tenir històricament, etc.

Per exercir aquest padrinatge, tots, padrins i padrines, rebran el suport del PCM del CEL, quant a normalització de senyalització, tasques d'esbrossament, registre i publicació de les fitxes descriptives, dels registres escrits o d'imatges, de la història natural o socioeconòmica, etc.

Un cop obtingut el suport que ha d'assegurar la seva viabilitat, en l'esmentada trobada es varen establir els primers padrins, per als camins que s'han recuperat fins ara i que ja formen part d'aquest llibre de registre. Us presento la proposta a tots vosaltres, perquè us hi afegiu.

- Camí 1 Camí de Tartareu a Alberola: Lluís Garrofé
- Camí 2 Via romana d'Àger: Joan Ramon Segura
- Camí 3 Camí de l'ermita de Pedra: Josep Guàrdia
- Camí 4 Camí del castell de Mur: Juli Vallory

I per donar exemple, jo ja n'he trobat un: el camí que de l'Ametlla puja al pas d'Osca per la seva canal al Montsec d'Ares.

Rosendo Oliva Alvaro

Entrevista a Manel Solís

Manel Solís, membre de la Secció d'Escalada i Alta Muntanya del Centre, acaba de tornar d'una expedició a Xile en la qual ha pogut obrir, junt amb els seus companys, una impressionant via d'escalada a la vall del Cotxamó. En aquesta entrevista pretenem que ens faci cinc cèntims de com va anar l'aventura.

Per què vas decidir anar a la Patagònia xilena i concretament a la regió de Cotxamó?

Uns muntanyencs del país basc varen estar escalant i obrint vies per la regió, i mentre ho feien van veure una paret molt gran, alta i potent. Va ser així com es decidí anar a obrir una nova via en aquesta zona del Cotxamó. La paret s'anomena Roca Grande de la Junta, en canvi el cim no té nom, és un cim verge. El Cotxamó està situat al sud de Puerto Montt, a la Patagònia xilena. La meua presència va ser pel fet de substituir un dels membres que inicialment formava part del grup i que finalment no hi va poder assistir.

Explica'ns una mica les característiques geogràfiques de la regió, el clima, la vegetació, el relleu, etc.

Aquesta regió té una configuració orogràfica força complicada, encara que els desnivells no són gaire alts i oscil·len entre els 0 i els 1.800 m. Fa molt vent i hi plou molt, de tal manera que ens vèiem forçats a escalar quan els intervals ho permetien. Sovint de nit o en jornades de 14 o 15 hores, i quasi sempre acabaves xop. Jo, personalment, vaig estar xop completament els darrers 4 o 5 dies d'estada en paret. La vegetació es correspon amb l'anomenada selva valdiviana, amb arbres de més de 3.000 anys d'antigor. A causa de la gran humitat i a la inundació del sòl, la fauna terrestre és inexistent. En canvi, però, hi ha moltes sangonelles que ens feien la vida impossible. Tot molt humit i precari.

Aquesta nova via que heu obert, formarà part del projecte "Els 5 continents verticals"? En què consisteix aquest projecte?

Efectivament, tinc un projecte personal en aquest sentit. Però no és un projecte acotat en el temps, encara que sí que ho és en el contingut i en l'espai. Es tracta d'obrir una nova via de gran paret (mínim 500 m) i bastant dificultat en una muntanya de cada un dels cinc continents. Fins ara he complert amb Europa, amb escriu. Amb diferents companys, vàrem obrir diversos nous itineraris. L'any 1981, a la paret de Terradets, el que vam anomenar Escales al Cel, i els anys 1992 i 1993, a la penya de Sin, obrírem Fénix, que vaig dedicar al meu dissortat company Òscar Ribes. A Oliana obrírem la Trilogia. Totes tres superen els 500 m.

A l'Àfrica vam obrir, l'agost de l'any passat, la via Bismillah,

Arxiu: Manel Solís

Aproximadament a mitja via.

que va ser una magnífica ascensió extrema de 850 metres de vertical, i ara aquesta última, d'enguany, a Àmerica, que hem anomenada Pluja, fam i feina i que hem graduada com a 6b/A4.

Per tant ara em queda escalar a l'Àsia i a l'Oceania. Tinc projectat, si m'és possible, acabar-ho a curt termini. Ens uns quatre mesos d'aquest proper hivern.

Quants dies es van necessitar per fer l'aproximació i acomplir l'ascensió?

Entre viatge d'anada, accés a la zona, aproximació, obertura, descens i viatge de tornada, vam ser-hi pràcticament un mes.

Sortírem el dia 16 de gener de Barcelona. Un cop a Cotxamó —tres dies més tard—, i arreplegat tot el material d'escalada, els queviures i altres estris necessaris, vam fer un primer tram d'aproximació d'uns 15 km, seguint la vora del riu Cotxamó. Aquest trajecte va ser incòmode per les condicions del terreny, tot i que vàrem tenir l'ajut de cavalleries per dur l'equip. El dia 19 de gener ja teníem tot l'equip instal·lat vora una cabana situada a l'inici de la vall de la Junta. Punt a partir del qual ja no podíem comptar amb l'ajut dels cavalls. Nosaltres vam transportar tot l'equip al llarg de la vall de la Junta fins al peu de paret (on vam muntar un camp base avançat) durant 4/5 dies. El dia 25 començarem l'escalada. El temps ens ho posà difícil. L'escalada durà 17 dies, 10 d'ells ininterromputs a paret i totalment aïllats. Vàrem fer un desplegament mínim de mitjans i no usàrem cap mena de comunicacions, (tan sols un xiu-let). Dels 17 dies de l'assalt a la paret tan sols en vàrem tenir 4 o 5 de bons, la resta plovia, als cims nevava. Va ploure fins a 6 dies seguits pràcticament sense parar. Era dur fins i tot quan no escalaves. Els darrers dies els vaig passar xop! Va ser horrible,

però va valer la pena. Vàrem fer dos campaments a la paret. Havíem d'anar pujant a més tota la càrrega amunt. El dia de l'atac final feia molt fred, el temps era inestable, però havíem de pujar, i va anar bé. Era el 10/02/2001 (capicua). El descens va ser per la mateixa via, en ràpel 1.200 metres i amb dos paquets enormes penjant del talabard i un a l'esquena! Semblava increïble, però hi vàrem posar moltes ganes. Després dos dies de portejos a l'esquena fins a la vall del Cochamó (estàvem exhausts, havíem fet curts de menjar). Aquell mateix dia, i renunciant a la meua part de menjar, em vaig oferir per baixar a avisar els arriars, a Cotxamó. Els companys arribaren dos dies més tard amb els cavalls.

És molt llarga i difícil la via? Ha quedat molt equipada?

Com ja he dit abans, hem graduat la via com 6b/A4. La llargada és de 1.010 m repartits amb 18 llargs i hem d'afegir els 180 m de desnivell d'escalada del sòcol, de graus III i IV. Podríem dir que és una via del Capitan (Yosemite), però amb la severitat de la Patagònia. La roca és de granit de bona qualitat amb moltes fissures cegues. Era fonamental la qüestió tàctica. Per fer-la vam emprar la tècnica de "big wall" anomenada de càpsula, és a dir, anàvem fixant cordes i pujant i baixant per la vertical cada dia una mica més amunt. L'escalada es converteix en una mena de "feet-back". S'escala el temps o el llarg que es cregui convenient, fins que també es consideri oportú moure el campament de la paret. Així al final de cada jornada es fa ràpel fins al campament. L'endemà toca pujar amb "jumars" per les cordes estàtiques, fixes fins al punt on es va acabar el dia abans, i es continua l'escalada. Llavors, i quan va bé, es puja el campament un esglao. Aquesta tècnica és l'adequada si tenim en compte que pujàvem amb 400 kg de material, i atès que organitzar un campament a la vertical costa temps, no és convenient moure aquest pes cada dia. Quant al material, només vàrem instal·lar expansions a les reunions. La resta d'equipament ha estat net, a base d'encastadors, claus, friends i altres materials molt específics i tècnics que ara no cal anomenar.

Si no ho tenim mal entès, el cim escalat era verge i el vam batejar amb el nom de Cerro Capicua. Va ser complicat baixar d'aquesta muntanya?

Sí, el cim era verge, i atès que els components de l'expedició som d'arreu de Catalunya l'hem batejat Cerro Capicua, encara que a mi m'hauria agradat més Cerro Lleida. És una muntanya de 1.795 m. Com he esmentat, per baixar vam haver de fer ràpel tota la via, ja que no sabíem de cap possible descens més raonable, que de ben segur hauríem aprofitat. Contra el que pot semblar, el ràpel no és el que més ens agrada als escaladors.

En aquesta expedició formaves part d'un equip integrat per membres d'altres clubs catalans. Quants eràveu? Com us vam repartir les feines? Què tal va ser la vostra relació?

Els altres integrants de l'expedició han estat en Joan Farreres

Material.

de Vallirana, en Xavier Teixidó de Viladecans, en Josep Maria Esquirol de Barcelona i els joves germans Pau i Guillem Barrios de Manresa, i que es van incorporar recent vinguts d'escalar l'Aconcagua. La feina, evidentment, ens la repartíem entre tots, encara que algun cop alguns treballaven més que els altres, però tot va anar força bé, i encara som bons amics i ens parlem... Ara, seriosament, he de dir que tot ha estat molt bé i el grup va funcionar perfecte, superant totes les possibles qüestions que poden amenaçar la convivència en les dures i especials condicions que imperen en una expedició d'aquest tipus.

Aquesta escalada ha significat quelcom especial en la teua carrera com a alpinista?

Sí, encara que també en recordo d'altres que m'han marcat força. I que presenten un gran paral·lelisme amb Patagònia. Va tenir lloc a Noruega, on vaig escalar una paret també granítica, encara que més alta i on les condicions climàtiques eren semblants. Va ser l'any 1981 i vam ser els primers espanyols en fer bona feina en aquelles contrades. També tinc un gran record dels meus inicis d'escalador a la Pedriza (on vaig escalar l'any 1976 i ja vàrem obrir una via).

De totes maneres escalar una de les més grans parets del món, per primer cop, en una de les regions més complicades climàticament; pujar d'aquesta manera a un cim que mai no ha trepitjat ningú, obrir una via d'aquestes característiques i en aquestes condicions és, com s'ha publicat, a l'abast de molt pocs; i d'alguna forma podríem dir que representa o pot representar la culminació d'una carrera.

Hi haurà propera expedició?

Si la falta de recursos econòmics no ho impedeix, intentaré cloure el programa dels cinc continents. Per cert, vull aprofitar per agrair des d'aquí l'ajut i el suport, encara que insuficient, però molt important, de les firmes comercials LUCKY, LUFT-HANSA, GALLINA BLANCA, VERTICAL, UKA-UKA i ARTIACH. També la dotació econòmica donada per la FEEC i el suport rebut de la Secretaria de l'Esport, la Diputació, l'Ajuntament i al mateix Centre Excursionista.

Camerun, diari esgarrapat

Una primera nit: ets com un llangardaix escuat, en ser expulsat a la sala d'un aeroport estrany, carn fresca per als rufians atents als viatgers ingenus. Mentre els esquivàvem, hem aconseguit un billet vers el nord. La simpàtica hostessa del taulell d'Air Cameroun ens ha saludat amb un "pas de cartes", quasi mil francs, gens barats els avions a l'Àfrica Central. Després, els taxistes i els ganxos. Un paio se'ns fica dins del taxi. Això no pinta gaire bé. Quan portes unes setmanes al país i et sents situat, si se t'atansa un paio pesat, li gires la cara. Ara encara no m'hi atreixo.

Dies de Rumsiki el Dabalà és un guia que hem contractat per fer un tomb pel país. No calla mai, però és un bonàs. És molt divertit quan s'enfada amb els "polis" que controlen la carretera. Un matí un "gordo" li pren els papers del cotxe i després de discutir per la "mordida", agafa la "motillo" i se'ls endu. El Dabalà està negre. Reculem a la comisaria del poble i a la fi aconseguim els documents. Torna content, no ha pagat ni un franc.

Els rumsikis són animistes, han subsistit a la islamització del nord del país. Viuen en barracots circulars de fang o de pedra. Una família ocupa varies "chozas", la cuina, el dormitori, la quadra, la cambra del foc per si fa fred, el graner per al mill (aquest any la collita ha estat bona, però fa dies que no plou i aviat s'acabarà l'estació de pluges). Passem tres dies caminant de poble en poble i ja arriba la pluja del capvespre. El relleu és suau, l'erosió ha aïllat espigats turons. Al fons, la gran esplanada nigeriana. Cultiven cacauets, mongetes i l'omnipresent mill. Les dones vesteixen elegantment els estampats tradicionals, a joc amb el mocador de cap. Molts homes s'han passat als pantalons i a la camisa. Els nens, condemnats a cassigalls de samarretes i pantalonets. La música i els dansaires han pres un poble. Se celebra un funeral. S'ha mort una senyora de més de vuitanta anys, i això és bo! Diferent, si el mort fos jove. Tothom balla i veu cervesa de mill en recipients de carbassa, és com una sidra intensa. L'apoteosi arriba quan treuen també la difunta a ballar amb les seves vuit filles. El cadàver es manté dret sobre les espatlles d'un home.

Direcció sud: fa molta calor. Els autocars fan parades perquè els musulmans realitzin les seves ablucions. Setmanes després, ja al litoral, amuntegat en un minibus, quasi m'agafa un atac de riure quan un adventista va començar a llegir les Escripures en veu alta. Un text sobre la immortalitat de l'ànima i la transitorietat del cos físic i el seus plaers. La ruta principal està asfaltada, però molts poblets no tenen llum, per molt que la línia elèctrica segueix la carretera. Prenem el tren de nit a Ngunderere fins a la capital

Ayuande. A l'estació ens intenten robar un parell de cops i el taxista ens vol fer la pirula. Violentament traiem les motxilles del portaequipatges i canviem de taxi, només són "les petits voleurs", comenta el taxista. Cada vegada són més perilloses les capitals africanes, no han assimilat l'occidentalització ja que, com a gran part de la humanitat, els han fet canviar un tros de terra per un tros de fang. Les persones se senten desorientades, lluny de la protecció tribal, i un blanc és sempre temptador. Als nens, l'any 1970, ens fascinava el calendari de la NASA: una colònia lunar permanent per a inicis dels vuitanta, l'arribada a Mart per a finals de la mateixa dècada i un primer establiment humà al planeta uns anys després, fantàstiques estacions orbitals dansants. De tota manera la previsió d'un progressiu equilibri en el repartiment de la riquesa ha estat l'error més cruel.

Ebolouwa és una població tranquil·la en plena floresta. No fem cas de la guia Trotamundos que desaconsella les pistes de la selva ("malgrat que són magnífiques", diu) per accedir a Kribi, ja a la costa. Encertem. Els ruixats ens acompanyen durant tot el trajecte. Això no importa a ningú, ni al conductor avesat a conduir sense netejaparabrises. Crec que no necessitaria descodificador per desxifrar la senyal del Plus.

"Chez les Pigmes": reclosos als boscos del sud del país, limítrofs amb el Gabon i la Guinea, hi habiten els pigmeus. Contractem una piragua i remuntem el Lobe, que va ample i ple, per fer nit en un dels seus poblats. Mengem només gambes de riu. Dormim en una estripada iglú sense el tendal de sobre, abans ens empastifem de repel·lent. Inevitablement plou tota la nit i quedem ben xops. Al matí ens eixugem davant del foc de la cabana del *chef*. Un del fills ha sortit a caçar. Els grans potser no passen de metre cinquanta, però els joves són més alts i molt forts. Torna amb un porc espí, enxampat en un parany, i un llustrós escurçó del Gabon penjant de la llança. Amb la serp fan festa major. El porc espí se l'emportaran a vendre riu avall. Els pigmeus són homes de la selva i encara que prescindeixen dels diners amb ells adquireixen estris com matxets i olles, sabó i tabac.

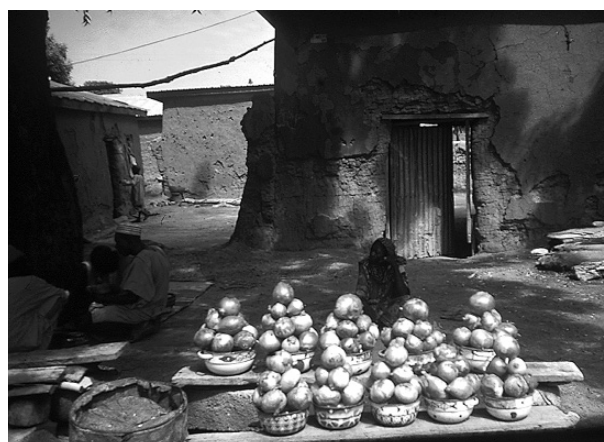
Els païos de la piragua no em cauen bé, t'ho volen vendre tot, llagostes, ganja, paies, aiguardent. No comprem res. A la nit ens els trobarem a les *boites* de Kribi i els aviarem amb unes gotetes de menyspreu. Kribi gaudeix d'una àmplia platja. Els caps de setmana rep la visita dels blancs que treballen al petroli o a la fusta i de camerunesos amb possibilitats, però encara no s'ha convertit en una platja de moda a l'africana.

Els anglòfons: finalitzada la Primera Guerra Mundial, Alemanya va ser obligada a renunciar a les seves colònies, aleshores el Camerun va passar a ser un protectorat de França i Anglaterra (per l'oest és fronterer amb Nigèria): grans plantacions d'oli de palma, guanyades a la selva, i d'hevees per al cautxú. Una refineria. Molt bon te, cafetars i cervesa Guinness. A vint quilòmetres, l'antiga illa de Fernando Po (Guinea Equatorial), a més de tres mil metres d'alçada. Davant, el volcà Mount Cameroon, de 4.100 m.

A la vella capital alemanya de Buea cal contractar un guia a l'oficina de turisme, 9.000 CFAS diaris, i començar a pujar des d'uns 900 m. Hi ha tres refugis, el pimer a 1.870 m. quasi a les acaballes del bosc humit, camí ample, sudoració incontrolable. A 2.000 m s'inicia un esglaó pit amunt, d'altres herbes i disseminades acàcies. En un fals replà, el segon refugi, a 2.780 m. És aviat i dic a l'Stevie si vol continuar fins al tercer refugi. Contesta que no, que allà dalt fa molt fred i s'ha de pagar més; preparem el foc per fer un te. Gran error, perquè silenciosament els núvols desapareixen i es confirmen els relleus. El pic ni s'endivina, amagat rere un nou esglaó. L'endemà a les sis ens llevem. A la nit, al refugi hem baixat fins als sis graus de temperatura; el meu saquet, però, s'ha comportat. De seguida penetrem a la boira. Hi ha una visibilitat de deu a quinze metres. El senderó, un solc negre entre l'herba, està marcat amb taques blanques. Una hora llarga i el tercer refugi després d'una esplanada. Abans s'aprecia una boca des del camí. Demano a l'Stevie si és una cavitat important i em respon que no ho sap. Presenta un pou d'uns 15 m amb una considerable sala descendent, amb el terra ple de falgueres.

En entrar al refugi (3.760 m.), petit i bastant brut (els anteriors els havien netejat la setmana abans, inici de la temporada a partir del 15 d'octubre), em fa deixar la motxilla, "summit not possible". Prosseguim per monticles de lava recent, que es trenca en trepitjar-la. Tan sols subsisteixen els líquens, rufa constant, alta sensació de fred. Un cràter de sulfatades arrasa el camí, final del trajecte. Si el dia és clar (més possibilitats a partir del desembre), es poden flanquejar les darreres erupcions del 1999 fins al cim, on diuen que hi ha una caixa i una llibreta per apuntar-te no sé a què. Però en aquestes condicions ens perdríem, m'assegura. No cal insistir, fa un fred que pela i només dispo d'un parell de samarretes i un impermeable. Baixem fins a baix, havia fet preu per a tres dies. De nou al primer "hut". Són les dues de la tarda i un eremita l'ha ocupat. Decideixo anar dormir en un hotel de llençols humits i parets florides a la ciutat.

Passadissos: Malabo, Guinea Equatorial, a una hora de vaixell.

Mercat.

Arxiu: Lluís Pérez

Al port diuen que si ets espanyol no tens cap problema, allí tothom el parla, pensant en la ignominiosa colonització espanyola a l'Àfrica, eludida de la memòria col·lectiva... La gent de Limbé, el poble del davant, no hi va mai, diuen que no són gaire "friendlys". L'Americain, un mecànic-cantant de més de dos metres d'alçada, em recomana anar al consolat de Douala per aconseguir el visat. Jo no en tinc ganes. També em caduca el visat d'un mes que els palanganes de l'ambaixada de Madrid em van concedir. Tinc el temps just per anar divendres al matí a Buea per ampliar el visat i a la tarda prendre el vaixell a Malabo (els caps de setmana no hi ha servei), i si a la frontera no em volen, tornar amb el vaixell. Problema afegit: visat d'una única sortida, solució a immigració de Buea.

Els funcionaris d'immigració s'han enganxat al "vuelva usted mañana". El senyor que ven els segells s'ha absentat. Reclamo el passaport i en marxar resignat s'obre la porta del despatxet. Alegria, però no, el comissionat està reunit i ja no tornarà fins dilluns. Se m'escapen unes paraules malt sonants. Adéu a Malabo i un altre cap de setmana a Limbé. Almenys conec els topants. Em recrearé deixant que el temps es perdi. És cert que si Philyas Fogg volgués repetir el seu viatge, trigaria molt més de 80 dies, enfangat entre consolats i ambaixades, encara que ell passaria l'estona al seu hotel jugant a cartes, i seria el seu criat Passpertout-Cantinflas qui mataria les hores. Compartim un món vilment seccionat, els administratius que el manllevem són des preocupats i de vegades mesquins. El matí del dilluns per una signatura. A la sala d'espera els camerunesos desesperen pel seu passaport, tanquen a les tres. Els donaran una estoneta abans. El passaport els costa més de la meitat del sou. Sóc un turista del primer món que ve a gastar la virolla, imagina't si li dónes la volta a la truita. Un jove m'ensenya un imprès amb totes les con-

dicions draconianes exigides a l'ambaixada espanyola per atorgar-li un trist visat turístic. El dia s'ha il·luminat. Des dels vidres dels corredors de l'horrible edifici de govern, el món es veu lliure i brut.

Dissabte a la nit prenc la darrera Tuborg, després de ballar com un boig a la *boite* (Marvin Gay, salsa, Papa Wemba, una delícia). Una noia em comenta que al seu poble (Limbé) hi ha *very nice girls*, suposo que referint-se a la competència, en sentir-se, potser, no tan agraciada. Li contesto que a tot arreu hi ha paies bones, però ni de bon tros la deixo convençuda. Després d'interessar-se per les meves preferències, i riure un estona, em pregunta si al meu país existeix la prostitució... En canvi les

converses amb ells són generalment de lloances als seus futbolistes, de música africana, de feina, de com veus el país; és habitual acabar-ho bescantiant adreces.

Dimarts, en tornar amb el minibus a les humitats de Douala, la senyora del costat es queixa que no li agrada viatjar d'aquesta manera. Ella i el seu acompanyant francòfon semblen cults, fan comentaris irònics sobre l'habilitat del xofer, un dels més sobris que m'he trobat. Després batim el rècord mundial d'aturades per control policial. A mi no em surt ni un so de la gola i començo a escriure unes ratlles.

Lluís Pérez Freixenet

Amb BTT pel massís del Port

Acaba d'aparèixer aquesta guia del Port, adreçada als usuaris de la bicicleta de muntanya, de la qual en són autors Carles Martínez Piñol i Mauro Ortiz Llombart, experimentats muntanyencs de la Unió Excursionista de Catalunya, de Tortosa.

Després de llegir detingudament el contingut d'aquesta condensada obra, gairebé m'he engrescat a recórrer novament els camins del Port per reviuire la bellesa d'aquests 25 itineraris delectables descrits amb prou detall per anar seguint el trajecte sense dubtes ni errades. És evident que per escollir-los ens caldrà valorar i mesurar aquests tres factors: llargada de la ruta, dificultats de l'itinerari i duresa. Els autors ens ho pinten fàcil, ja que d'antuvi presenten la fitxa tècnica amb quatre factors: longitud, dificultat, desnivell acumulat i finalment, temps, seguint amb la introducció del recorregut a fer. Crec que aquests itineraris, degudament fraccionats, ens podran ser útils si escollim fer-los caminant amb la motxilla a l'esquena. Aprofitarem molt i molt aquests recorreguts pel nostre Port.

Per fer més planera la introducció de la guia del Port, adjunto aquesta descripció que en fan llurs autors: "Muntanya de forts contrastos, on el terreny rocallós sec es complementa amb rierols espurnejans d'aigua maragda, on el bosc de pi negre i roig cedeix l'espai de les solanes al ginebre i a la carrasca. Aquesta complexa geografia ha estat creuada d'antuvi per molts senders que unien masos i pobles. Tot i que molts són pràcticament perduts o envaïts per la vegetació, podem encara gaudir-ne d'una bona part. Aquest massís és un paratge ideal per al senderisme, per a la pràctica de la BTT i fins i tot per a les excursions a cavall. Com que és una guia pràctica, presenta unes característiques peculiars. No hem pretès redactar una guia turística convencional, sinó realit-

zar una completa guia de rutes de BTT, amb descripcions concretes i clares, destinades a clarificar al màxim els itineraris.

Hem recorregut moltes vegades aquests itineraris per tal de donar, amb la nostra experiència personal, la informació necessària, sense afeixugar-la amb un excés d'erudició literària que no aporta cap benefici. Dins l'enorme potencial d'aquest territori solcat de pistes i senders, hem descrit un total de 25 rutes, agrupades en set zones principals que, superant els límits del territori català, s'estendran per les províncies de Terol i Castelló (un segon volum, en preparació, permetrà endinsar-nos per la Tinença de Benifassà i el Maestrat, fins la monumental Morella). Les rutes no estan senyalitzades com a tals, però sí que en molts trams seguirem camins i senders senyalitzats de diverses formes. Els principals senyals que podem trobar són:

1. Pintura blanca i roja: marques de GR. Senders excursionistes de GR-7 i GR-8
2. Pintura groga i blanca: marques de PR. Senders excursionistes de petit recorregut.
3. Pintura d'un sol color (roig, verd, groc...) Marques que ajuden a seguir molts senders del massís.

Encara que no és imprescindible, aconsellem portar un bon altímetre i brúixola, que ens ajudaran a seguir millor els itineraris, principalment els trams fora pista". Al final de la guia hi trobareu mapes de tots els itineraris, en color, repartits en 24 pàgines. Magnífic treball el que han culminat aquests dos esforçats homes damunt de la bicicleta. Felicitats!

Kildo Carreté